

Polsko-niemiecka konferencja naukowa „Prawo rolne między historią a przyszłością”/ „Das Agrarrecht zwischen Geschichte und Zukunft”

Poznań–Gułtowy, 9–11 czerwca 2016 r.

W dniach 9–11 czerwca 2016 r. odbyła się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu druga niemiecko-polska konferencja naukowa zorganizowana przy współpracy z kierowanym przez prof. J. Martíneza Instytutem Prawa Rolnego Uniwersytetu w Getyndze. W obradach wzięli udział agrarzyści z różnych ośrodków uniwersyteckich w Polsce (UJ, UŚ, UW, SGGW, UMCS, UP we Wrocławiu, UP w Poznaniu i UAM) oraz agrarzyści niemieccy współpracujący ze wspomnianym Instytutem. Sam temat konferencji nie był przypadkowy. Jak podkreślili, otwierając konferencję, współorganizatorzy, tak określony temat daje możliwość poznania dotychczasowych problemów, a także wymiany spostrzeżeń dotyczących nowych wyzwań, jakie stoją przed niemiecką i polską nauką prawa, w szczególności prawa rolnego, żywnościowego i ochrony środowiska.

Wspólne obrady były efektem współpracy podjętej przez obie jednostki naukowe i stanowiły kontynuację cyklu spotkań pracowników naukowych, doktorantów i praktyków, zainteresowanych problematyką prawnorolną. Warto przypomnieć, że pierwsza konferencja „Das vergleichende Agrarrecht als Erkenntnisquelle” odbyła się 26–27 kwietnia 2013 r. w Getyndze¹.

Referat wprowadzający wygłosił prof. R. Budzinowski, który podkreślił, że wprowadzenie historii i przyszłości jako punktów odniesienia rozważań dotyczących prawa rolnego jest celowe i użyteczne, jeśli zamierza się określić miejsce tej gałęzi

¹ Zob. R. Budzinowski, M. Marcinkowski, *Niemiecko-polska konferencja „Das vergleichende Agrarrecht als Erkenntnisquelle”, Getynga, 26–27 kwietnia 2013 r.*, „Przegląd Prawa Rolnego” 2013, nr 1, s. 287–289.

prawa w systemie prawa, ustalić jego cechy charakterystyczne oraz wskazać tendencje rozwoju. Współczesny stan prawa rolnego opisuje wyrażenie „między tradycją a nowoczesnością”, które wyraża także kierunek ewolucji. To nowoczesne prawo rolne stanowi olbrzymie wyzwanie dla nauki. Natomiast agrarysta, by stawić czoło nowościom, musi uwzględniać nie tylko rozwój regulacji prawnej, ale także zmiany samego rolnictwa i jego społeczno-gospodarczego otoczenia.

Prof. J. Martínez zwrócił natomiast uwagę na to, że mamy obecnie do czynienia z czwartą rewolucją w rolnictwie. Pierwszą była mechanizacja, druga – industrializacja, trzecią – automatyzacja, natomiast teraz następuje digitalizacja rolnictwa. Rozwój oraz wzrost produktywności, który był największy w porównaniu z innymi branżami gospodarki, stwarzają dla rolnictwa nowe szanse, szczególnie w zakresie ochrony środowiska, dobrostanu zwierząt, jakości żywności czy rentowności działalności rolniczej. Jednakże „rolnictwo 4.0” wymaga ujęcia w ramy prawne. Mimo że prawo reaguje na nowe tendencje, to jednak nie uwzględnia wystarczająco specyfiki rolnictwa. Dlatego istnieje potrzeba klarownych regulacji, także w zakresie ochrony danych w rolnictwie.

Podczas konferencji wygłoszonych zostało 25 referatów naukowych na następujące tematy: *Prawo rolne między historią a przyszłością* (prof. R. Budzinowski, UAM), *Cyfrowy rolnik: czwarta rewolucja w rolnictwie* (prof. J. Martínez, Universität Göttingen), *Charakter prawny umów rolnych w prawie polskim* (dr hab. D. Łobos-Kotowska, UŚ), *Zagadnienia prawne uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej* (dr M. List, Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft), *Normy programowe we współczesnym prawie rolnym* (dr P. Litwiniuk, SGGW), *Przekazanie gospodarstwa rolnego w świetle zmieniającej się struktury rolnej* (dr B. von Garmissen, Rechtsanwalt & Geschäftsführer Landwirtschaftlicher Hauptverband Südniedersachsen), *Ocena wpływu przepisów ustawy z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw na dzierżawę nieruchomości rolnych* (dr A. Suchoń, UAM), *Nieruchomości rolne w planowaniu zabudowy i korzystania z nieruchomości na obszarze gminy* (R. Fietz, Justiziar, Bayerischer Bauernverband Bayerischer Bauernverband), *Odpowiedzialność administracyjna rolnika działającego jako podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze* (dr P. Wojciechowski, UW), *Ochrona zwierząt w hodowli zwierząt użytkowych – Czy zachodzi potrzeba wykorzystania związkowego prawa wniesienia skargi przez zbiorowe organizacje ochrony zwierząt?* (H. Wedemeyer, Justiziar, Niedersächsischer Landesbauernverband), *Z prawnej problematyki bezpieczeństwa żywności na przykładzie produktów bezglutenowych* (dr K. Leśkiewicz, UAM), *Nowe zasady obrotu nieruchomościami rolnymi w Polsce – powrót do przeszłości?* (dr P. Blajer, UJ).

Referaty wygłoszono również na następujące tematy: *Rola rolnictwa w koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym – perspektywa prawna* (dr J. Goździewicz-Biechońska, UAM), *Land grabbing – perspektywa prawa rolnego* (dr R. Pastuszko,

UMCS), *Tradycja, która ma przyszłość? – Prawo dziedziczenia gospodarstw rolnych!* (Ch. Grass, Rechtsanwältin, Bonn), *Wspieranie zarządzania ryzykiem w rolnictwie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej – wybrane zagadnienia prawne* (dr I. Lipińska, UP Poznań), *Ochrona oznaczeń geograficznych w prawie polskim* (dr A. Kapała, UP Wrocław), *Rozwój czasopism i literatury z zakresu prawa rolnego w Republice Federalnej Niemiec po 1949 roku* (I. Schell, „Agrar- und Umweltrecht”, Universität Göttingen), *Rola Programu 500 plus na obszarach wiejskich* (dr D. Puślecki, UP Poznań), *Spółdzielnie rolnicze pomiędzy podstawowymi wartościami prawa spółdzielczego a presją dostosowania się do warunków rynkowych* (J. Casselmann, Universität Göttingen), *Nowa żywność i tradycyjna żywność z państw trzecich w rozumieniu rozporządzenia nr 258/97 i nowego rozporządzenia nr 2015/2283 – problemy definicyjne* (Ł. M. Sokołowski, UAM), *Europeizacja krajowego prawa ochrony zwierząt – zakres: zwierzęta użytkowe* (K. Ovie, Universität Göttingen), *Formy wsparcia działalności pszczelarskiej w świetle Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (K. Różański, UAM), *Prawne aspekty uboju rytualnego* (E. Jachnik, UAM). Poruszana w referatach problematyka stanowiła podstawę artykułów naukowych, które opublikowane zostaną na łamach „Przeglądu Prawa Rolnego”, zarówno w tym, jak i w kolejnych numerach.

W podsumowaniu konferencji przedstawiono tezę o nowych tendencjach w rozwoju prawa rolnego. Zwrócono również uwagę na konieczność interdyscyplinarnej współpracy różnych dziedzin nauki. Rozwój prawa rolnego jest dynamiczny, jednakże nie można odwracać się od jego długiej i bogatej historii. Wszyscy uczestnicy zgodni byli, że zrozumienie teraźniejszości i sprostanie nowym wyzwaniom, także w odniesieniu do regulacji dotyczących Wspólnej Polityki Rolnej, nieruchomości rolnych, żywności czy ochrony zwierząt, wymaga poznania przeszłości i fundamentów prawa rolnego. Dyskusja toczyła się także nad kwestią globalizacji oraz nacjonalizacji prawa rolnego z jednej strony oraz potrzebą uwzględniania swoistości rolnictwa i specyfiki warunków lokalnych i regionalnych z drugiej. Uwagze referentów nie umknęła również problematyka konsekwencji związanych z regulacją Transatlantyckiego Partnerstwa w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP). Z tych powodów również ważne jest, by mówić o społeczeństwach rolnych nie tylko na poziomie krajowym, a międzynarodowe konferencje naukowe, takie jak ta, nabierają szczególnego znaczenia.

Konferencję zakończyło zwiedzanie Poznania oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Zarówno strona niemiecka, jak i polska, usatysfakcjonowane rezultatami spotkania, wyraziły zainteresowanie i wolę dalszej współpracy naukowej, której owocem ma być kolejna konferencja zorganizowana w Getyndze.

ŁUKASZ MIKOŁAJ SOKOŁOWSKI

PRZEGLĄD PRAWA ROLNEGO

NR 1 (18) – 2016, 227–230

DOI: 10.14746/ppr.2016.18.1.19